

ПРАВознавство

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Правознавство» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Менеджмент підприємства спеціальності 073 Менеджмент.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є правові відносини в суспільстві.

Міждисциплінарні зв'язки:

Одночасно з навчальною дисципліною «Правознавство» окремі її елементи вивчаються в межах навчальних дисциплін «Історія України» та «Філософія».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Правознавство» є надати здобувачам вищої освіти широких теоретичних і практичних правових знань, засвоїти найважливіші положення провідних галузей права України, сформувати у студентів правову свідомість та правову культуру. Майбутній фахівець повинен опанувати необхідний мінімум правових знань як передумови успішної виробничої діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Правознавство» є набуття студентами таких знань та навичок: про основоположні відомості з теорії держави і права, основи цивільного, трудового, сімейного, адміністративного та кримінального права; вмінь орієнтуватися в чинному законодавстві, аналізувати зміст нормативних актів, застосовувати теоретичні знання та принципи нормативних актів у практичному житті; навичок щодо роботи з нормативно-правовими актами, правильного користування юридичною термінологією, правильного застосування правових норм у виробничо-службовій діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Менеджмент підприємства» спеціальності 073 «Менеджмент» у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні компетентності:

– *загальні:*

здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально і правосвідомо;

– *фахові:*

здатність здійснювати професійну діяльність у повній відповідності до закону та діяти на основі розвинутої правосвідомості, правового мислення і правової культури.

1.4. Програмні результати навчання:

оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації; демонструвати здатність діяти соціальновідповідально та громадсько- та правосвідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності;

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 3 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Основи теорії права і держави

Поняття та ознаки держави. Теорії походження держави. Форма держави. Функції держави. Поняття механізму держави. Загальне вчення про право. Норма права у системі соціальних норм. Джерела права. Правовідносини. Юридичні факти. Тлумачення норм права.

Тема 2. Конституційне право України

Поняття конституції. Види конституцій. Громадянство України. Конституційні права та обов'язки громадян. Народовладдя. Види референдумів. Виборча система та виборчий процес в Україні. Верховна Рада України: компетенція, структура, органи та

апарат. Президент України: правовий статус та повноваження. Органи виконавчої влади. Органи місцевого самоврядування.

Тема 3. Адміністративне право

Поняття та склад адміністративного правопорушення. Види адміністративних правопорушень. Відповідальність за адміністративні правопорушення.

Тема 4. Цивільне право

Поняття цивільного права. Суб'єкти та об'єкти цивільно-правових відносин. Особисті немайнові права фізичної особи. Право власності та інші речові права. Загальні положення про зобов'язальне право. Договори купівлі-продажу, найму (оренди) та позики. Спадкове право.

Тема 5. Трудове право

Поняття та джерела трудового права. Трудовий договір. Робочий час і час відпочинку. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору. Трудові спори.

Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право

Поняття та предмет аграрного права. Джерела аграрного права. Суб'єкти аграрного права. Правове становище фермерського господарства. Правове становище особистого селянського господарства.

Поняття та джерела земельного права. Склад земельного фонду. Форми власності на землю. Об'єкти та суб'єкти права державної власності на землю. Користування землею. Види землекористування.

Поняття екологічного права. Джерела, завдання, принципи. Екологічні права та обов'язки громадян. Екологічна експертиза. Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства.

Тема 7. Кримінальне право

Кримінальне законодавство. Види злочинів. Склад злочину. Стадії здійснення злочинів. Співучасть. Кримінальна відповідальність неповнолітніх. Покарання та його види. Злочини проти життя та здоров'я особи. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Злочини проти власності.

Тема 8. Судові та правоохоронні органи України

Система судових органів. Правоохоронні органи (органи прокуратури, МВС України та його органи, СБУ, Державна податкова служба, адвокатура, нотаріат).

Тема 9. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ

Поняття процесуального права. Основи цивільного процесу. Основи адміністративного процесу. Основи кримінального процесу.

3. Рекомендована література

1. Ведерніков, Ю.А. Теорія держави та права [Текст] : навч. посібник / Ю.А. Ведерніков, В.С. Грекул. – К. : Центр учб. л-ри, 2005. – 224 с.
2. Кодекс Законів про працю України з постатейними матеріалами / ред. В.С. Ковальський. – К.: Юрінкомінтер, 2006. – 1200 с.
3. Логвинова М. Основи правознавства / Логвинова М., Кафарський В. [ред. В.П. Нагребельного]. – К.: ЦУЛ, 2005. – 568 с.
4. Основи правознавства : [навч. посібник] / О. В. Негодченко [та ін.]. – К. : ЦУЛ, 2005. – 416 с.
5. Основи правознавства України [Текст] : навч. посіб. для підгот. бакалаврів у ВНЗ II-IV рівнів акредитації М-ва аграр. політики України / [П.М. Каркач, В.О. Головка, Д.І. Барановський та ін.]. - Х. : Еспада, 2008. - 338 с.
6. Правознавство [Текст] : підручник / А. І. Берлач [та ін.] ; ред. В. В. Копейчиков, А. М. Колодій. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 792 с.
7. Стеценко С. Г. Адміністративне право України: [навчальний посібник] / Семен Григорович Стеценко. - К.: Атіка, 2007. – 624 с.

8. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України [Текст] : навч. посіб. / В. Т. Білоус [та ін.] ; ред. Я. Кондратьєв ; Національна академія внутрішніх справ України. – К. : Юрінком інтер, 2002. – 320 с.
9. Юридична енциклопедія: В 6 т. [Т.4] /Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. — К.: «Укр. енцикл.», 2002. – 720 с.
10. Юридична енциклопедія: В 6 т. [Т.5] /Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. — К.: «Укр. енцикл.», 2003. – 736 с.

Укладач: Осташова В. О., к.ю.н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права